

آشنایی با کلیسای ارتودکس

ارتودکس از ریشه یونانی *أرْتُوْدُكْسُس* (*orthodoxos*) به معنی « راست آیین » یا " صاحب عقیده درست " است. این واژه در تعریف باورهای دینی به اصول اعتقادی درست و پیروان آن اطلاق می شود و در مقابل اعتقادات بدعت آمیز و پیروان آن قرار می گیرد. این واژه اولین بار در مسیحیت قرن اول میلادی به کار برده شد.

ارتودوکسی مشرقی^۱ *Oriental Orthodoxy*: مشرقی قدیم، کلیساهایی در مسیحیت شرقی است که تنها سه شورای کلیسای اول را به رسمیت می شناسند: شورای نیقیه در ۳۲۵، شورای قسطنطنیه در ۳۸۱ و شورای افسوس در ۴۳۱. متشکل از شش کلیسای دارای اسقف مستقل است: کلیسای رسولی ارمنی^۲، ارتدکس قبطی^۳، کلیسای ارتدکس توحیدی اریتره^۴، کلیسای ارتدکس توحیدی اتیوپی^۵، کلیسای ارتدکس سوری مالانکالا^۶، و کلیسای سریانی ارتدکس^۷.

ارتودوکسی مشرقی در سطح جهان در حدود ۸۴ میلیون پیرو دارد. و هر کدام رهبر خاص خود را دارند.^۹

1. Pope Tawadros II of Alexandria is the 118th Pope of the Coptic Orthodox Church of Alexandria.
2. Ignatius Aphrem II Karim is the 123rd reigning Syriac Orthodox Patriarch of Antioch and All the East
3. Karekin II is the 132nd Catholicos of the Armenian Apostolic Church.
4. Baselios Mar Thoma Paulose II is the 91st Catholicos of the East in the lineage of Apostle Thomas in the Indian Orthodox Church.
5. As Patriarch of the Ethiopian Orthodox Tewahedo Church, Abune Mathias is the leader of nearly 40 million Christians.
6. Abune Dioskoros is the 4th Patriarch of the Eritrean Orthodox Tewahedo Church,

اعتقاد به اینکه مسیح دارای یک ذات است (الهی-انسانی) از تمایزات اصلی این ارتودکسها از سایر ارتودکسها می باشد. اعتقاد این کلیسا را باید با اعتقاد مونوفیزیت جدا و متمایز دانست که بدعت شناخته شده و تنها ذات الهی برای مسیح متصور می باشد.

کلیسای ارتدکس^{۱۰} یا کلیسای ارتدکس شرقی^{۱۱} یکی از سه شاخه اصلی مسیحیت می باشد این کلیسا در سال ۱۰۵۴ پس از میلاد و در پی انشقاق بزرگ در کلیسا بوجود آمد در پی این انشقاق پاپ لئون نهم و اسقف اعظم قسطنطنیه یکدیگر را طرد کردند این انشقاق به دلایل گوناگونی انجام پذیرفت. از جمله اختلافات عقیدتی می توان به اختلاف نظر در مورد ماهیت روح القدس اشاره کرد. عقیده کلیسای شرقی این بود که روح القدس نشأت گرفته یا برخاسته از پدر/ از طریق پسر می باشد ولی کلیسای غربی (کاتولیک) بر این

^۱ کلیسای ارتودکس غیر کالسدستی

^۲ https://en.wikipedia.org/wiki/Oriental_Orthodoxy

^۳ Armenian Apostolic Church

^۴ Coptic Orthodox Church of Alexandria

^۵ Eritrean Orthodox Tewahedo Church

^۶ Ethiopian Orthodox Tewahedo Church

^۷ Malankara Orthodox Syrian Church

^۸ Syriac Orthodox Church of Antioch

^۹ https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_current_Christian_leaders

^{۱۰} https://en.wikipedia.org/wiki/Eastern_Orthodox_Church

^{۱۱} Eastern Orthodox Church

باور بود که روح القدس برخاسته از پدر و پسر می‌باشد. این اصلی ترین تفاوت ارتودکسها و کاتولیک ها می باشد.

بیشتر مسیحیان اروپای شرقی و بالکان پیرو این کلیسا هستند. پیروان این کلیسا در کشورهای بلاروس، بلغارستان، قبرس، گرجستان، یونان، مقدونیه، مولداوی، روسیه، مونتنگرو، رومانی، صربستان و اوکراین اکثریت مسیحیان را تشکیل می‌دهند. (بیش از ۲۰۰ میلیون مسیحی ارتودکس شرقی در دنیا وجود دارد).

همچنین پیروان بسیاری از این کلیسا در خاورمیانه، آمریکای شمالی و استرالیا مستقر هستند. پیروان این کلیسا پیشوای اصلی خود را اسقف اعظم قسطنطنیه (استانبول - و نه یک پاپ - می‌دانند، اگر چه عملاً بسیاری از کلیساهای آن (مانند کلیسای ارتدکس روسیه و کلیسای ارتدکس یونان) بصورت مستقل توسط اسقف و پدران خود هدایت می‌شوند کلیساهای ارتدکس در کشورهای گوناگون از زبان‌های گوناگونی مانند یونانی (کوبنه) زبان متن اصلی عهد جدید، اسلاوونی کلیسایی و حتی عربی استفاده می‌کنند.

رهبران کلیسای ارتودکس شرقی عبارتند از:

1. The Patriarch of Constantinople Bartholomew I is the spiritual leader of well over 250–300 million Orthodox Christians
2. Patriarch Theodore II has the title Greek Orthodox Patriarch of Alexandria and All Africa, and as such, has been the spiritual leader of Eastern Orthodox Africans
3. Patriarch John X has the title Greek Orthodox Patriarch of Antioch, and as such, has been the spiritual leader of the Antiochian Orthodox Church
4. The Greek Patriarch Theophilos III has the title Greek Orthodox Patriarch of the Holy City of Jerusalem and all Palestine, Syria, beyond the Jordan River, Cana of Galilee, and Holy Zion
5. The Patriarch of Moscow, Kirill I of Moscow is the spiritual leader and bishop of well over 100 million Christians.
6. Patriarch Ilia II has the title Catholicos-Patriarch of All Georgia
7. Patriarch Neophyte (His Holiness Neofit), Patriarch of Bulgaria and Metropolitan of Sofia.
8. Patriarch Irinej is the 45th Patriarch of the Serbian Orthodox Church, the spiritual leader of Eastern Orthodox Serbs
9. As Archbishop of Bucharest the Patriarch of the Romanian Orthodox Church, Patriarch Daniel, is the bishop and leader of nearly 19 million Christians

کلیسای ارتدکس شرقی به کشیش‌ها اجازه ازدواج پیش از کشیش شدن را می‌دهند، ولی تنها کشیش‌های مجرد می‌توانند به درجات بالاتر همچون «اسقف» شدن دست یابند.

در کلیساهای ارتدکس شرقی اگر زن یک کشیش فوت شود، آن کشیش اجازه ازدواج دوباره را ندارد.

این کلیساهای به پیروان خود اجازه طلاق را در شرایط خاص^{۱۲} و ازدواج دوباره را تا حداکثر دو بار می‌دهند (مشروط به اینکه در مراسم ازدواج دوباره شخص دعایی برای بخشوده شدن خود بخواند)؛ این در حالی است که کلیساهای کاتولیک لاتین هرگز اجازه مجدد ازدواج را به پیروانشان نمی‌دهند مگر اینکه همسر شخص فوت کرده باشد در کلیساهای ارتدکس شرقی و کاتولیک رومی این باور وجود دارد که فاسد نشدن جسد به شکل معمول آن، نشانه «تقدس» است.

^{۱۲} شرایط خاص عبارتند از زنا ، جنون ، سقط جنین بدون اطلاع شوهر ، تهدید جدی به مرگ ، مفقود بودن برای سالها و ...

۱- ارتودکسهای غیر کالدستونی معتقدند که مسیح خداوند یک طبیعت (الهی-انسانی) و یک اراده دارد

کلیسای ارتودکس غیر کالدستونی معتقد است که طبایع انسانی و الهی مسیح خداوند در یک طبیعت، یعنی طبیعت «کلمه مجسم»، متحد شده‌اند. مسیح خداوند، انسان کامل و خدای کامل است و الوهیت و انسانیت او هرگز و هیچ لحظه‌ای از هم جدا نشده‌اند. ارتودکسهای غیرکالدستونی شورای کالدستون را به خاطر همین عبارت «دو طبیعت»، رد کردیم. این مهمترین تفاوت بین دو گروه ارتودکسها می باشد.

۲- صدور روح القدس Procession of Holy Spirit
روح القدس تنها از پدر صادر می‌شود، چنانکه در انجیل یوحنا ۱۵:۲۶ نوشته شده است. (همه ارتودکسها این اعتقاد را دارند) (روح راستی که از پدر صادر می‌گردد)

۳- هفت راز کلیسا
هفت راز کلیسا شامل تعمید، تثبیت، اعتراف، عشای ربانی، ازدواج، دستگذاری، تدهین بیماران

۴- سنت مقدس^{۱۲}
اعتقاد به شریعت کلیسا و شوراهاى مقدس کلیسا. همچنین آموزه‌های پدران کلیسا، و در نتیجه آن قوانین کلیسایی که توسط سنت به ما رسیده‌اند.
سنت رسولان یعنی انجیلی را که ایشان شفاهی موعظه می‌کردند و به نسل‌های بعدی منتقل شده است. سنت هیچگاه به معنی رسوم و قواعد انسانی نبوده. سنت می‌تواند کلیسا را از تعابیر و تفاسیر غریب و منحرف محفوظ دارد. سنت در حکم منبع جدیدی برای مکاشفه نبوده، بلکه وسیله‌ای است تا کلیسا را نسبت به مکاشفه کتاب مقدس امین نگاه دارد.

۵- اعتقاد به کهانت^{۱۴}
کاهن یعنی کسی که اقتدار انجام رازهای کلیسایی را داشته باشد. اعتقاد به کهانت، همچنین پذیرفتن کاهن اعظم^{۱۵}

۶- نجات‌شناسی
رازهای کلیسا، همچون تعمید و توبه، برای نجات نیاز می باشند و کلیسا بر نجات اشخاص را تاثیر می گذارد.
کلیساهای رسولی معتقدند خارج از کلیسا نجات نیست و نجات از طریق رازهای کلیسایی انتقال می یابد. (کلیسا کشتی نوح است که خارج از آن نمی توان نجات یافت)
امکان هلاکت ایماندار در صورت انکار ایمان وجود دارد. کلیساهای رسولی معتقدند امکان از دست دادن نجات وجود دارد.
کلیساهای رسولی بر رابطه میان ایمان و اعمال و اهمیت جنگ روحانی تاکید می کنند.

۷- آیینها^{۱۶}

Tradition^{۱۲}

Priesthood^{۱۴}

^{۱۵} در کلیساهای رسولی اسقف نقش خیلی مهمی دارد. بطوریکه سبیریان از پدران کلیسا در قرن سوم چنین می گوید:

اسقفان محور اتحاد کلیسا هستند. «شما باید بدانید که اسقف در کلیسا است و کلیسا در اسقف. اگر کسی با اسقف نیست، او در کلیسا نیست.» اسقفان جانشینان رسولانند، یعنی وظایف و عمل‌کردهای رسولان را بر عهده دارند. اسقف در کلیسای خود بالاترین مرجع است، و تنها در اتحاد و هماهنگی با دیگر اسقفان است که اسقف باقی می‌ماند.

Rituals^{۱۶}

اعتقاد به مناجاتها (دعاهای آیینی). استفاده از کتابهای آیینی همچون کتاب مزمورخوانی، قرائت‌های روزانه، کتاب سرودهای مذهبی و ...

۸- تعمید

اهمیت تعمید برای نجات و اهمیت تعمید کودکان. ما به قوت تعمید و ارتباط تعمید با تولد تازه، عادل‌شمردگی و آمرزش گناهان نیز اعتقاد داریم.

۹- اعتراف^{۱۷} گناهان

مقصودم اعتراف نزد کشیش (کاهن) است. ما به دعای آمرزشی و کلاً به اقتدار آمرزش از جانب کاهن اعتقاد داریم.

۱۰- راز عشای ربانی^{۱۸}

ما قربانی مقدس^{۱۹} - یعنی تبدیل نان و شراب به جسم و خون مسیح با قدرت الهی - داریم. و از آنجا که قربانی مقدس برگزار می‌کنیم، مذبح^{۲۰} نیز داریم.

۱۱- کتاب مقدس

الف) کتاب مقدس در قسمت عهد عتیق ۴۸ کتاب و شامل کتب متاخر بر حق از جمله طوبیت، یهودیه بنت مراری، بن سیراخ، باروخ، حکمت سلیمان، مکابیان و چند کتاب دیگر می باشد.

ب) اهمیت دادن به عهد عتیق، ما برای اثبات آموزه‌ای گاه به عهد عتیق استناد می‌کنیم.

۱۲- روزه‌های کلیسایی

ما روزه‌های که در زمان مقرر برای همه مردم مقرر شده است داریم. روزه‌های چهارشنبه و جمعه روزه می‌گیریم^{۲۱}، روزه هفته مقدس^{۲۲}، روزه بزرگ^{۲۳}، روزه میلاد، روزه مریم عذرا، و... داریم. روزه گیاه‌خواری نیز داریم. گاهی روزه محدودیت در خوراکی و نوشیدنی می باشد.

۱۳- نظام رهبانیت

رهبانیت (ازدواج نکردن برای خدا و وقف کلیسا شدن) تنها در کلیساهای ارتدکس و کاتولیک وجود دارد. راهبه و راهب به آنها گفته می شود.

۱۴- دعا برای اموات

ما برای آمرزش و آرامش روح متوفی دعا می کنیم. ما برای آمرزش یا حیات ابدی اموات دعا می کنیم.

۱۵- شفاعت^{۲۴}

ما شفاعت فرشتگان، مریم مقدس و قدیسین و نیز شفاعت مردگان برای زندگان و زندگان

Confession^{۱۷}

Eucharist: شراکت در تن و خون مسیح^{۱۸}

Holy Mass: مراسمی که طی آن نان و شراب به تن و خون مسیح تبدیل می‌شود^{۱۹}

Altar: در محراب است و قربانی (تن و خون مسیح) بر آن تقدیم می‌شود^{۲۰}

چهارشنبه به عنوان روزی که یهودا به مسیح خیانت کرد و جمعه به عنوان روزی که مسیح مصلوب گردید.^{۲۱}

هفته آخر قبل از عید رستاخیز که مربوط به وقایع هفته آخر مسیح پیش از صلیب است و هر روز آن^{۲۲}

یادآور یکی از آن وقایع است. بطور مثال یکشنبه مقدس، یادآور ورود مسیح به اورشلیم است و ...

از هفت هفته پیش از عید رستاخیز آغاز می‌شود و به منظور آماده‌سازی ایمانداران برای عید رستاخیز^{۲۳}

است

Intercede^{۲۴}

شفاعت زندگان برای خوابیدگان (مردگان) و خوابیدگان برای زندگان را می پذیریم.

۱۶- تکریم قدیسین

ما فرشتگان، مریم مقدس و قدیسین را تکریم می کنیم. اعیاد قدیسین را برگزار می کنیم و در کلیساهایمان کتاب سیرت قدیسین را قرائت می کنیم و در خصوص قدیسین تاریخ کلیسا موعظه می شود. ما سرودهایی در وصف قدیسین می سراییم و بازمانده های اجسادشان را تکریم می نهم. تکریم به هیچ وجه به معنای عبادت و پرستش کردن نیست .

۱۷- شمایلهای^{۲۵} مقدس

استفاده از شمایل مقدس در کلیسا و روشن کردن شمع پیش آنان نزد ما پذیرفته است.

۱۸- بر کلیساهای خود نام قدیسین را می نهم

ما کلیساهایمان را به نام یکی از فرشتگان، شهدا یا قدیسین بنا می کنیم.

۱۹- کلیسا به عنوان یک بنا

معتقدیم که خدا اگرچه تمامی آسمان و زمین را فرا می گیرد ولی به طور خاص در کلیسا سکنی می گزیند. کلیسایمان مذبح مقدس، پرده، چراغها، گنبد و شمایلها را دارد. کلیساهای به وسیله روغن مقدس تدهین می شوند و قبل از ساخت آنها طی مراسمی خاص دعاهای خوانده می شود.

۲۰- گرایش به سمت شرق

کلیساهای ما به سمت مشرق بنا می شوند .

۲۱- استفاده از بخور^{۳۱} و شمع

ما از بخور استفاده می کنیم. به همراه دعاهایشان بخور می سوزانیم و در کلیساهایمان بخورسوز^{۳۷} هست. همچنین از شمع استفاده کرده و به هنگام قرائت انجیل و دعا نیز، شمع روشن می کنیم.

۲۲- تدهین بیماران^{۲۸}

تدهین بیماران راز کلیسا است ، ما بیماران را تدهین می کنیم ، که در آن از روغن تقدیس شده استفاده می شود.

۲۳- نماز^{۲۹}

ما به ضرورت حفظ کردن برخی دعاها اعتقاد داریم. دعای ربانی جایگاه ویژه ای در مراسم کلیسایی و دعاهای انفرادی دارد همچنین کتب دعای فراوانی برای دعا وجود دارد و از مزامیر به وفور در دعاها استفاده می شود.

۲۴- سلطنت هزار ساله

طبق باور کلیساهای رسولی دوران کلیسا سلطنت هزار ساله می باشد.

^{۲۵} Icon

^{۳۱} Incense

^{۳۷} یا مِجَمَر (Censer)

^{۲۸} Anointment

^{۲۹} منظور از نماز دعایی است که در کلیسا بصورت دسته جمعی و با دعاهای از کتب خاصی در ساعات خاص بصورت مداوم و غیر قابل تغییر انجام می پذیرد.

۲۵- اعتقاد به بکارت ابدی^{۲۰} مادر خداوند

ما معتقدیم که او با یوسف ازدواج کرده ولی صاحب فرزندان دیگر نشده است، و برای همیشه باکره باقی مانده است.

ما مریم عذرا را تکریم می‌کنیم و عبارت «پر از فیض» و «مادر خداوند» را برای او بکار می‌بریم.^{۳۱} ما می‌پذیریم که جسم او به آسمان برده شده، چیزی که تمام کلیساهای ارتدکس و کاتولیک می‌پذیرند. ما برای او عیدی برگزار می‌کنیم.

همچنین معتقدیم وقتی که مسیح در پای صلیب مریم را به یوحنا رسول واگذار کرد و به او گفت «اینک مادر تو» در واقع مریم مادر رسولان و مادر ایمانداران و کلیسا است.

۲۶- اقتدار کلیسا و وحدت در اعتقادات مسیحی

هر خادمی تنها می‌تواند آنچه کلیسا تأیید کرده است را تعلیم دهد، ما به اقتدار کلیسا اعتقاد داریم. ما به یاد داریم که همگی باید دارای یک ایمان باشیم.^{۳۲}

^{۲۰} perpetual virginity
^{۳۱} در انجیل لوقا ۱: ۲۸ بر طبق ترجمه‌های یونانی، به مریم عذرا عبارت «پر از فیض» اطلاق می‌شود، اما پروتستانها آن را «لطف بسیار یافته» ترجمه می‌کنند
^{۳۲} افسسیان ۴: ۵

۲۷- عطایای روح القدس

کلیساهای رسولی بر ثمرات روح بیشتر تاکید دارند البته عطایای روح را هم انکار نمی کنند. چنانکه بسیاری از قدیسن در تاریخ کلیسا این عطایا را داشته اند ولی معتقدیم کلیسا (اسقف) میبایست عطای هر ایماندار را تأیید کند.

۲۸- پدران روحانی

ما معتقدیم که کشیشان (کسانیکه مراسم تعمید را انجام می دهند و کسانیکه دیگران را نزد مسیح می آورند) پدر روحانی هستند همانطور که پولس خود را پدر قرنتیان می خواند (اول قرنتیان ۴:۱۵) همچنین معتقدیم کلیسا مادر است. حوضچه تعمید سمبلی از رحم است که ایمانداران از آن متولد می گردند.

۲۹- استفاده از صلیب و بوسیدن صلیب

صلیب، به عنوان واسطی که خداوند برای نجات انسان بکار برد، اهمیت بسیاری دارد و ما آن را تکریم می کنیم. ما اعیاد مربوط به صلیب را برگزار می کنیم. ما دعاها را با کشیدن نشان صلیب و گفتن «به نام پدر پسر و روح القدس» آغاز یا تمام می کنیم. شبانامان به هنگام موعظه صلیب بر دست می گیرند تا با آن صلیب بکشند یا برکت دهند. زیرا آنان صلیب را به عنوان واسطه ای برای برکت دادن می پذیریم. ما بر کلیساهای خود صلیب نصب می کنیم.

۳۰- برگزیدگان

کلیساهای رسولی معتقدند مطابق کتاب مقدس خدا ناحیان را از آغاز برگزیده است، ولی این برگزیدگی آزادی اراده را از انسان سلب نمی کند و هرکس مسئول انتخابهای خود در خصوص گزینش حیات یا موت می باشد. پیش برگزیدگی خدا براساس پیشدانی خداست.

۳۱- تقویم کلیسایی :

ارتودکسها و کاتولیکها تقویم کلیسایی دارند که بر طبق آن قرائت های کلیسایی انجام و موعظه می شود.